

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket
Egész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 3 kor.	BITTERMANN SÁNDOR.	BITTERMANN NÁNDOR.	a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
Félévre . . . 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.			MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PENTEKEN.

Vasuti pályaudvarunk kibővítése.

Zombor, 1907. febr. 24.

Aki egypár évtizeddel ezelőtt robogott végig az akkor még alföld—fiumei vonalon s kíváncsi utas léttére kitekintett a vasuti kocsi ablakából az egyes állomáshelyeken s megnézte a mi vasuti pályaudvarunkat és állomásépületünket is s annyi idő multán ma hasonlóképen cselekednék, méltán csodálkozás és álmélkodás foghatná el arra a tapasztalatra, hogy a zombori állomáson alig változott valami. Pedig azóta két vicinális vasut pályája torkollott be a fősvényül szélesített pályaudvarra s ma már egy harmadik is készül beletorkolni, a személy- és teheráru forgalom pedig legalább is megtízszereződött.

Az utasoknak, mind a felszállóknak, mind az átszállóknak, még csak elemi kényelméről sem lehet szó. Télen a szűk várótermekben vagy az étkező kamrában — mert teremnek a legmesszebb menő jóindulattal sem mondhatni — nyáron meg a két lépés széles perónon héringmódra kénytelenek

szorongani. A pályaudvar szűk volta azonfelül különösen nagy éberséget és óvatosságot követel a tiszti és szolgaszemélyzettől, hogy vonattorlódások alkalmával a forgalom lebonyolítása minden nagyobb fennakadás és baj nélkül mehessen végbe. Ki nem elégitők a raktárhelyiségek is.

Tudomásuk volt az illetékes vasuti intéző köröknek is arról, mennyire nem felel meg sem a pályaudvar, sem az állomásépület a megnövekedett csomóponti forgalom modern követelményeinek; s hogy érezték maguk is a kibővítés szükségét s hogy megvolt bennük a jóakarát és készség is ennek az elemi szükségnek kielégítésére, bizonyosságát adták ismételtlen azzal, hogy a szükséges terepfölvételek és tervezések eszközlése végett ki-kiküldötték mérnöki szakközegeiket. Készségesen elismerjük azt is, hogy a kibővítés kérdésének megoldása a helyi viszonyok miatt nem könnyű és költséges feladatot ró a magyar államvasutakra. De az is bizonyos, hogy az intéző körök jóindulata, valamint a feladat nehézsége és költséges volta nem ellensúlyozhatták a tartha-

tatlan helyzettel való általános elégedetlenséget.

Ugy látszik, ezuttal megbizonyosodik, hogy ami késik, nem mulik. Örömmel jelezzük e helyen, hogy a pályaudvar kibővítésének kérdése olyan stádiumba jutott, mely alkalmas arra, hogy eddigi zugolódásunkat reményességgé, sőt bizodalommá változtassa át. Kettős oknál fogva. Először azért, mert holnap szerdán a magyar államvasutak szakközegei a városi törvényhatósági bizottság négy kiküldött tagjának közbenjöttével már is megejtik a bejárást; másodsor pedig azért, mert Szterényi József kereskedelmi államtitkár a képviselőház zárszámadási bizottságának egyik mult heti ülésén bejelentette, hogy a kereskedelmi miniszter nyolctiz nap mulva be fogja terjeszteni az államvasuti beruházásokról szóló törvényjavaslatot. Rendelni fognak 4000 teherkocsit, 935 személykocsit, 125 mozdonyt és körülbelül 30 milliót fognak fordítani az 1904. t. c. 4. §-a alapján vidéki indóházak építésére, pályaudvarok kibővítésére s raktárak építésére.

A „BÁCSKA“ TÁRCÁJA.

Az alkoholizmusról.

(Dr. Hollós Istvánnak, a lipótmezei országos tébolyda főorvosának előadása a Szabad Lyceumban.)
(Vége.)

Sok ember elviseli bizonyos korig minden komolyabb következmény nélkül, de vannak akiknél sulyosabbak a következmények. Azoknál, akik mindennapos, kis mértékű ivók, minden ok nélkül egyszerre csak féltékenykedési jelenetek kezdenek mutatkozni. Utána les, utána jár az asszonyoknak s nem létező jelekben óriási jeleket lát. Az ismerősök meglepődve tapasztalják: „Nini, ez a vén kecske most kezd féltékenykedni.“

Ha nagyobb a szeszfogyasztás, sulyosabb deliriumok keletkeznek. A természet megbünteti azt, aki ily módon akar élvezni. A deliriumok a legsulyosabb elmebetegségek. Ime egy pár életből vett példa. Egy kőművest hoznak az intézetbe. Tudja, hogy mentőkocsin viszik, hogy kihallgatják, azt is tudja, hol van, szóval tud mindent, mintha teljesen épelméjű volna. De egyszerre csak rémképek játszanak

vele. Egy teherkocsi jön felé s elgázolja. Menekülne, de nem tud, ott fetreng tehetetlenül az ember előtt. — Egy másik kőműves folyton azt érzi, hogy a kötélesigán felhúzzák s mikor már fent van, hirtelen visszaeresztik. — Egy harmadik azt látja, hogy láthatatlan forrásból támadó hangok, iszonyu alakok, óriási tűz, rohanó katonaság jön rája; mindezt látja s menekülni akar de nem tud. — Volt egy alkoholista, akit állandóan medvék környékeztek. Ugy akart menekülni előlük, hogy kiment az állatkeretbe s a medveketreche benyújtotta a karját. Széttépett karral hozták be az intézetbe. Most egészséges ember. — Egy beteg még most is fenn van az intézetben. Rendkívül derék, jóra való ember. Nem tesz senkinek semmit s nem is fog tenni, míg nem iszik Rémlátása az, hogy kályhák jönnek rája és elakarják tiporni. Ilyen deliriosus állapotában egyszer fogott egy baltát s agyonütötte a feleségét.

Korunknak legnagyobb ostroma, a tuberkulózis, szintén ott fejlődik főképen, ahol alkoholizmus van. Az alkoholos szülő kénytelen rossz lakásban elhelyezni a gyermekeit, mert neki szeszre kell a pénz. Továbbá statisztikai-

lag be van bizonyítva, hogy a nemi betegségek legnagyobb részét is alkoholos állapotban szerzik. Így jutnak utódaikra is sulyos következményű betegséghez olyanok is, kik különben sohasem szereztek volna meg.

Clark, a londoni Hospital orvososa mondja: „Ha kórházam osztályán végig tekintek és látom, hogy minden tiz betegem közül hét az alkoholnak köszönheti sorsát, csak azt sajnálom, hogy a közoktatásügy ebben a kérdésben erélytelen és hajlandó volnék munkásságomat abbahagyva egy szentkeresztes háborura indulni, hogy az emberek lelkére beszéljek: óvakodjatok nemünk e legnagyobb veszedelméről.“

*

Ahol az ítélőképesség meg van támadva, ott könnyen előállanak a bűneselekmények s tényleg a bűnök legnagyobb részét az alkohol hatása alatt követik el az emberek. Ma már tudjuk, hogy sulyos testi vétséget szombaton, vasárnap és hétfőn követnek el legtöbbit, többet mint a hét többi napján együttvéve. A gyújtogatás, a fajtalanság s a leggaládabb bűneselekmények egyike, a gyermekek kínzása 90%-ban az alkoholosok bűne. Az észak-

E két ténynek egybevetése mindenkit meggyőzhet arról, hogy abban a 30 millióban benne van a mi zombori pályaudvarunk kibővítésének s a mi zombori indóházunk és vasuti raktáraink kiépítésének fedezete is. Csak arra figyelmeztetjük intéző köreinket, még idejében nézzenek utána, hogy a kibővítés és kiépítés a követelményeknek minden tekintetben igazán megfelelő legyen.

Főispánunk és az elhagyott gyermekek.

Örvendtes idők jele. Amiért mi is annyi lelkesedéssel küzdöttünk, könyörögve és buzdítva, a hatóságoknak kötelességérzetére s a társadalomnak emberszeretetére appellálva, az elhagyott gyermekek ügyét a hivatalos körök: a kormány és a közigazgatás főtényezői felkarolták s a maguk hatáskörében mindent elkövetnek, hogy a magyar társadalmat is megnyerjék a gyermekvédelem nemes és szociális tekintetben nagyjelentőségű ügyének.

A gyermekvédelem céljait szolgálja a Gyermekvédő Liga által inaugurált s a múlt évben sok helyt, a többi közt nálunk is megvalósított Gyermeknap. Az idén minden valószínűség szerint városunk is s vármegyénk is derekasan kiveszi majd a részét a Gyermeknap mennél sikeresebbé tételére irányuló tevékenységből. Legalább hisszük, hogy az a lelkes szózat, melyet vármegyénk és Zombor szab. kir. város főispánja, Fernbach Károly intézett a járások főszolgabíráihoz, valamint Zombor sz. kir. és Zenta rendezett tanácsu város polgármestereihez, kiváltja a lelkekből azt a buzgalmat és lelkesedést, mely a Gyermeknapot azá teheti, amit a gyermekvédelem szent ügye vár tőle.

Főispánunknak hivatalos szózata, amelyen azonban nem csupán a hivatalos világ, hanem maga a nagyközönség is ugyan felbuzdulhat a Gyermeknap mennél általánosabb megünneplésére, így szól:

Az „Országos Gyermekvédő Liga“ rövid fennállása óta a gyermekvédelem kérdéseiben olyan tevékenységet fejtett ki, hogy a

társadalmi, mint a magas kormány bizalmát és jóakaratu támogatását sikerült megnyerni. A Liga ugyanis eddigi működésénél bebizonyította, hogy a gyermekvédelemnek hathatós előmozdítója ott, a hol az állam keze törvény és szabály által, de az anyagiak hiánya miatt is meg van kötve. Annál fogva, hogy az elhagyottá nem nyilvánítható, de segélyre vagy nevelésre szorult szegény gyermekek ügyét felkarolja, — házagpótló — kiegészítő intézmény Azonkívül a „Gyermekvédő Liga“ működése a községek terhére is enyhít, mert azok az elhagyott gyermekek, a kiket védelmébe von, a hét éves korukon felül sem esnek a községek terhére. Végül a Liga hazafias célt is szolgál, mert a külföldi honosság, közellátásra szorult és magyarrá nevelt gyermekeket az elszállítás kikerülésével a magyar hazának igyekszik megmenteni

Kitaposott ösvények helyett új utakat tört, hogy megközelítse az áldozatkész jó emberek szívét és teljesen eltért a jótékony egyesületeknek attól a módszerétől, hogy évi szükségletüket az egyesületi tagok tagsági díjaiból fedezzék. Nem koldul, nem zaklat senkit, és bevételi forrásul nem akar meghonosítani mást, mint az Országos gyermeknap intézményét. Elakarja érní azt, hogy minden esztendőben egyszer, egy napon mindenki gondoljon a szegény, elhagyott gyermekekre, hogy ezen egy nap legyen a gyermekek napja, melyen mindenki a maga fölslegéből juttasson a szegény elhagyott gyermekek részére néhány fillért.

Igazán csak filléreket kér a Liga, mert tudja, hogy a társadalom vállaira oly terhek nehezdednek, a melyeknek viselésére alig képes. De éppen az a körülmény, hogy filléreket kér, megnyitja neki a társadalom azon rétegeit, azokat a milliókat, a kik jótékonyági vagy gyermekvédelmi célokra ezideig nem adakoztak semmit.

A múlt évben a gyermeknapot május 16-án a fővároson kívül 47 városban tartották meg, céluk most az, hogy az idei gyermeknap, mely április 2-án és 3-án lesz, lehetőleg minden nagyobb városban tartassék meg. Ennek a célnak érdekében fordulok Uraságod hoz azzal a kéréssel, hogy ezt a humánus ügyet támogatni szíveskedjék.

Konkrét kérésem az, hogy amennyiben Uraságod célirányosnak vélné, — egy helyi bizottság megalakítását vállalná el, melynek elnökségére igen természetesen Uraságodat kérem fel.

Ebbe a bizottságba a helyi társadalom kiválóságai volnának beveendő, akik ezután bizottsággá alakulva, velem közölnék a bizottság névsorát és megjelölnék egyuttal azt a tagot is, akivel a Liga központi irodája a levelezést folytatná és akinek a Liga irodája mindazokat a nyomtatványokat megküldené, a melyek a gyermeknap szervezéséhez szükségesek.

Ezen bizottság alakuló ülésére az Országos Gyermekvédő Liga kiküldené a maga megbízottját, aki előadás keretében ismertetné ugy a Liga törekvéseit, mint a helyi bizottság feladatait.

Tekintettel arra, hogy a Liga működése nem szorítkozhatik a járások székhelyeire, oda terjed kérelmem, hogy szíveskedjék a vezetése alatt álló járások összes nagy és kisközségeiben azokat az intézkedéseket megtenni, amelyek a gyermeknap megtartását előmozdíthatják és így igen célszerű lenne, ha rendeletben hívná fel az illetékes községek figyelmét a Liga törekvéseire és a gyermeknap megtartására, mert azok a gyermekek, akiket a Liga vesz gondozásba, nem esnek az illetőségi község terhére, minélfogva a községek jól felfogott érdeke az, hogy a Liga anyagilag minél erősebb és minél több gyermek eltartására legyen képes

Minthogy a gyermeknap szervezése körüli munkában különösen a hölgyeknek jut igen nagy szerep, van szerencsém arra is kérní Uraságodat, hogy ebbe a bizottságra mind azokat a hölgyeket kijelölni szíveskedjék, akik erre a munkára alkalmasak és hajlandók.

Minthogy a szervezési munkát ország-szerte folyik és további intézkedések megtétele végett még sok időre van szükség, — ezen ügyben mielőbb intézkedni és nagybecsű intézkedésének eredményéről engem mielőbb értesíteni méltóztatssék.

Zomborban, 1907. évi február hó 13-án.

FERNBACH S K.,
főispán.

amerikai egyesült államokban a község időről-időre megtilthatja az alkohol elárúsítását s minthogy ott a nőknek is van szavazatuk, meg is tiltja. A tapasztalás kimutatta, hogy ezekben a községekben a tilalomidő alatt legkisebb arányu a kriminalitás. Svédországban ugyanolyan arányban esökken az alkohol-élvezet. Egy bonni tanár kimutatta, hogy egy eseléd, melynek ósanyja csavargó iszákos asszony volt, csupa büntetéseket adott az emberiségnek s öt millió márkájába került a német birodalomnak. Az utódokat kényelmesen összeolvashatták, mert folytonosan rendőri felügyelet alatt állottak. Az északamerikai egyesült államok pénzügyminisztere, Everett tíz évi statisztikát állított össze az alkoholizmus okozta károkról. E szerint 1860—1870. az alkoholizmus három millió dollár direkt és hatszáz millió dollár indirekt kárt okozott, tíz millió dollár kárt okozott tüzvész és vagyoneletulajdonítás által, 300000 ember életébe került, 100000 gyermeket juttatott a szegényházba és 150000 embert fogházba, 2000 öngyilkosságot okozott, 200000 nőt tett özvegygyé és 100000 gyermeket árvává.

Ha valaki iszik és megszenved érte,

abban van igazság; de hogy valaki igyék és más szenvedjen: a családja nyomorogjon vagy a gyermeke epileptikus legyen miatta, abban nincs igazság, az már rettenetes. Egy helyen azt mondják az olyan emberről, aki valami nagy hülyeséget követ el, hogy 1763-ban született. Akkor ugyanis igen jó bortermés volt és sokat ittak az emberek.

Az alkoholos szülők gyermekei satnyák, gyengeelméjűek, epilepsiára, tuberkulózisra, bűnre hajlók és alkoholosok. Megvizsgáltak e szempontból tíz alkoholos és tíz nem alkoholos családot s ugy találták, hogy az alkoholos családnak 84%-a beteges, a nem alkoholos családnak 76%-a egészséges. Murilli epileptikus kolóniájának 70%-a alkoholos. A lakodalom napján fogant gyermekek, az ugynevezett Hochzeitskind-ek általában gyengébb tehetségűek s epilepsiára hajlók. Tudták ezt már a régi karthágóiak s azért az egybekelt feleknek megtiltották az alkohol ivását. Dr. Forel Agoston szerint a szesz, mely mindenütt ott hagyja a maga vészes nyomát, mérge azoknak a sejteknek is, melyek a jövődö emberi nemzedék fölépítésére valók. Bunge tapasztalta, hogy a csecsemőjüket táplálni kép-

telen anyák nagyrésze alkoholos szülöktől származott

S minthogy a gyermekek s a faj fenn-tartása az anya táplálásától függ, a szesz büntett abban a leányban, kinek a gyermekét táplálnia kell. S ez annál elsomorítóbb, mert a harmadik és negyedik izben már tuberkulózis is tetézi a szerencsétlenséget. Ezek után igazat kell adnunk Charcot-nak, a legnagyobb pszichiaternek, aki szerint az alkoholista szülőknek minden csepp vérében benne vannak az összes elme- s idegbetegségek és bűncselekmények csirái; az alkoholista szülőknek nem kell gondoskodnia arról, mivé nevelje gyermekét, előre meg van pecsételve annak a sorsa vagy a kórházban, vagy az őrlétek házában, vagy a börtönben.

*

Az elmondottakból látható, hogy az alkoholizmus társadalmi kérdés s hogy valamit tenni kell ellene. Csak az a kérdés, mit kell tenni: a mértékletesség vagy a teljes megtartóztatás elvével kell-e ellene küzdeni.

Mindenben jó az arany középut, az igaz. Ez elv szerint mértékkel mindig lehet inni,

H i r e k

Hivatalvizsgálat. Fernbach Károly főispán dr. Kiss Dezső főispáni titkár kíséretében f. évi február hó 15. és 16. án a vár megye alispánjának és az árvaszéki elnöknek szíves kalauzálása mellett a vármegye központi és árvaszéki hivatalát vizsgálta meg, mely alkalommal az ügymenet és ügykezelés minden ágába való betekintés után meggyőződést szerzett arról, hogy a megvizsgált hivatal személyzete pontosan, gyorsan és összefüggő szigorúsággal működik. Különösen áll ez a központi hivatal fogalmazói személyzetére, akik tisztók teljesítésében lankadatlan, kötelességérzettel párosult ügybuzgalmat fejtenek ki. A főispán a tapasztalt rend fölött Vojnits István alispánnak, aki az önkormányzati és állami közigazgatás oly nagy terjedelmű mezejének művelését közigazgatási szakképzettségével éber felügyelettel oly módon teljesíti, hogy az a kitűzött célok elérését biztosítja és aki sohasem téveszti szem elől a tisztí személyzet hivatalbeli ügybuzgóságának, valamint közszellemének oly irányban való fejlesztését, amint azt egy a tisztviselői karnak, a hivatali rend és hivatalos kötelességek betartásának biztosítása, tekintélyének s az irántuki bizalom megóvása s ebből kifolyólag a közigazgatásnak és közszolgálatnak a parancsoló érdekei megkövetelik — elismerését és köszönetét fejezte ki.

Hivatalvizsgálat Zombor sz. kir. városánál.

Fernbach Károly főispán előbb számonkérőszéket, azután nagy hivatalvizsgálatot tartott folyó hó 20., 21. és 22. én. A vizsgálat, mely a reggeli óráktól késő estig tartott, kiterjedt egy az ügyvitel külső, mint belső rendjére. A vizsgáló bizottságnak, amelynek Popp György kir. tanácsos pénzügyigazgató, Gulyás György pénzügyi titkár, Popovits Mirkó és Schwartz József számvizsgálók, Kozma László és dr. Mayer Nándor ügyvédek számonkérőszéki tagok. Tomcsányi Aladár főispáni kiadó és dr. Kiss Dezső főispáni titkár mint bizottsági jegyző voltak a tagjai, — különös gondját képezte, hogy megvizsgálja vajjon a törvények és törvényes rendeletek intenciói és az alakosságok betartása szerint történik-e az ügymenet, ügy és pénzkezelés E végből 1903. évtől kezdődőleg egy az iktatást, tisztázást, kiadványok elküldését, irattári kezelést, határidők nyilvántartását, kézbesítését, az ügyek feldolgozását és egyéb a fogalmazó személyzetre reá ruházott feladatok mikénti betöltését, a különböző természetű pénzek kezelését, nyilvántartását, elszámolását, elkobzott és gazdátlan jószágok, bűnügyi pénzek, költségek átfutó pénzek és rendbirságok nyilvántartását, valamint a szakközvettségek működését és az adó-

ügyosztályt a legaprólékosabb részletekig vizsgálat alá vette a bizottság. Ez alkalomból szomorúan kellett tapasztalnia hogy sok tisztviselő nem jár el feladata teljesítésében azzal az ügybuzgósággal és szorgalommal, amelyet egy a városi önkormányzati, valamint ennek az állami közigazgatással szorosan összefont nagytartosságú és parancsoló érdekei elengedhetetlenül megkövetel. Egy-két tisztviselőnél súlyosabb beszámítás alá eső mulasztás és hanyagság is állapított meg, úgy hogy az illetőknek felelősségre vonatása iránt — már a törvényesség és osztó igazság elégtétele, valamint a városi közigazgatás reputációjának megvédése és a tisztviselők kötelességérzetének fejlesztése végett is — a szükséges lépéseket meg fogja tenni. Kijelentette a főispán, hogy a körültekintő felügyeletet és ellenőrzést állandóan és a legszigorúbban fogja gyakorolni. Oda fog hatni a törvényhatóságnál is, hogy a közjó előmozdítására, az egészséges városi élet fejlesztésére, a rendezett közszerkezeti viszonyok és közigazgatási rendes állapotok megszilárdítására vele együtt közreműködjenek és ezek nagytartosságát nemcsak hogy egész jelentőségükben felismerjék és átérezzék, hanem hazafias odaadással és kitartással ezen közérdekű feladatok megvalósításához segédkezet nyújtsanak, és tisztviselői állást jövőben oly egyénnel töltsék be, akik arra szakképzettség, szorgalom, pontosság és lelkiismeretes hűségükkel fogva érdemesek.

Elhunyt tudós. Erdély egyik félre- eső zugában Bethlen Szentmiklóson mindenki től eltelevé, elborult elmével e héten halt meg egyik kiváló nyelvtudósunk és etnografusunk, dr. Wlislavszky Henrik, aki egy időben a zombori felső kereskedelmi iskolának is tanára volt. A boldogultat egész Európában úgy ismerték, mint a cigánynyelv legalaposabb buvárát, s mint ilyen munkatársa volt az elhunyt József főhercegnek. Tíz év előtt elhomályosodott az elméje s nagy nyomorban tengette életét a kis erdélyi faluban, ahol neje tanítónői állást kapott. Temetéséről budapesti barátai gondoskodtak.

Táncfűzérke. A Tulipánkert szövetség helyi fiókjának vigalmi bizottsága folyó hó 23. án apatini Fernbach Károlyné elnökle alatt ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy f. évi március hó 9. én az „Elefánt” szálló összes termeiben a háziipari munkás otthon fentartási költségeinek fedezésére este fél 9 órai kezdettel táncfűzérket rendez. Belépő díj személyenként 2 kor. Családjegy és külön meghívók nem lesznek kibocsátva. Felülfizetések tekintve a jótékonycélú, elfogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

Ünnepélyes megnyitás.

A Tulipánkert szövetség zombori fiókja háziipari munkás otthonának — amely működését folyó hó 16. án már megkezdette — ünnepélyes megnyitása apatini Fernbach Károlyné, mint a Tulipánkert szövetség elnöke mellett számos és díszes vendégkoszoru jelenlétében folyó hó 23. án tartatott meg Zabik László, a háziipari munkás otthon igazgatója rövid beszéddel üdvözölve a vendégeket, megköszönte az intézmény iránt tanúsított szíves érdeklődést. Ezután Fernbach Károlyné, a Tulipánkert szövetség helyi fiókjának elnöke szép beszéddel ünnepélyesen megnyitotta a munkás otthon működését, a munkásokhoz intézett buzdító szavai után az üdvös intézményt átadta rendeltetésének Majd egyik munkás kérésre, de szívből jövő szavakkal mondott köszönetet a szegény néposztálynak kenyeret adó és léttentartásukat biztosító ezen üdvös intézmény létesítéséért és a jövőre is támogatást kérte. Ezután a vendégek Zabik László igazgató és Petényi József felügyelő tanító kalauzálása mellett megtekintették a készáru és anyagraktárt. Az ünnepélyes megnyitáson jelen voltak: Fernbach Károlyné, mint a Tulipánkert szövetség helyi fiókjának elnöke, dr. Bruck Árminné, dr. Csereyus Pálné özv. Czvetkovits Péterné, dr. Ferencsik Lajosné, Hauke Imréné, Halász Gyuláné, Karácson Olga, Komáromy Gyuláné, Konyovits Ivánka, Krump Anna, dr. Németh Arthurné, dr. Pallay Zoltánné, Popp Györgyné, Szabó Lászlóné, Scherer Rezsóné, Sztrilich Béláné, Tárcazy Pistáné, Weidinger Lajosné. — Továbbá: Fernbach Károly, Hauke Imre, dr. Jovánovits József, dr. Moldován Lajos, dr. Záttonyi Dezső, Günther Ferenc, dr. Alföldy Árpád, dr. Novák Elemér, Spanyol József, Vértési Károly, dr. Ferencsik Lajos, Veszelevszky István, Jeisel Henrik, Mátrai Zsigmond, dr. Závodszy Levente, dr. Kiss Dezső, Krump Vilmos, Prokópy Imre, Petényi József és még számosan.

Bioscope-színház.

Láng Ferenc bioscope színház vállalata Budapestről néhány nap óta mindennap d. u. 4—10-ig óránként egy egy előadást rendez mozgófényképekből Mangliár Ede Korzó kávéházában. A képek részint tanulságosak, részint mindenféle bohókás, kacagtató jeleneteket vetítenek a néző elé. Aki egy-egy mulatságos órát óhajtott eltölteni, annak ajánljuk ez előadásokat. A képek jók s ami fő, serdülő gyermekek is megnézhetik. A műsor is változatos. Csak a tényforrás kissé gyöngye, de ez már a mi villamos áramunk terhére esik.

csak sokat ne igyanak az emberek. Ez alapon el is indultak régebben, de eredmény nélkül. A francia-porosz háború után rájöttek a franciák, hogy katasztrófájukat voltaképpen az alkohol okozta s elhatározták, hogy tesznek valamit ellene. S hogy a borgazdaság is megmaradjon s az alkoholizmus is elpusztuljon, fogták magukat s korlátozták a pálinka fogyasztást. Mintha bizony a bor nem olyan szeszese ital volna, mint a pálinka. Mindössze annyi a különbség köztük, hogy a pálinka valamivel töményebben foglalja magában a szeszt.

Aztán hol van a mérték hatása? Addig míg jól esik, nem árt meg. Legyen. De kérdés, megmaradunk-e annál az egy vagy két pohárnál. A mértékletesség nem pozitív dolog, nagyon könnyen belevisz a mértékletességbe. Mindenki ott kezdte a kedves mértékletességen, nem pedig mindjárt a deliriumon. Az a temérdek nyomor és pusztulás, mely a főváros periferiáin összeszóródik, mind ott kezdődött. Sok ember nem is szeret inni. Mért iszik hát? Mert olyan derék ember akar lenni, mint azok a nap-nap után borozgató bácsik.

Teljes absztinenciával kell az alkoholizmus ellen küzdeni.

„Lemondjunk egy istenadta adományról.”

A bor, sör, pálinka nem isteni adomány. Az isten adott szőlőt, árpát s burgonyát s mi csináltunk bort, sört és pálinkát belőlük. Élvezzük hát az isten adományait, de mondjunk le az ember csinálta méregről.

„S hol lesz akkor az igazság, mely a példaszó szerint a borban van?” Csak annak van szüksége a borra, aki nem szokott igazat mondani, mert az csak alkoholos állapotban kotyog ki mindent, többi közt az igazat is. Az anti-alkoholisták azonban mindig kimondják az igazat, nekik tehát nincs szükségük a bor vallató erejére.

„De hogy lehet mulatni víz mellett? Hiszen az lehetetlen.” Két dolgot csak az képes megítélni, ki mind a kettőt megpróbálta. Az előadó megpróbálta mind a kettőt, tehát kompetens ítéletet mondhat. Itt van az alkohol-ellenes mozgalomnak kulturális jelentősége. Mi nem akarunk az ivó embertől elvonnani semmit, mi adni akarunk neki. A romboló alkohol helyébe kulturélvezetet. A jövő kultúremberé-

nek élvezete nem a füstös, bűzös kocsmában van, hanem a szabad ég alatt, a felolvasó és hangverseny-termekben. Mert mi az élvezet? Látni és érezni az erők és képességek kifejlődését. Élvezet érezni a természet gyönyörű szépségeinek kitarulását; élvezet látni, ha valaki képes kifejtetni magából azt, ami benne van; élvezet látni vagy hallani egy művészt, mikor lassankint kibontja előttünk mindazt, ami a lelkében el van temetve, élvezet látni a teremtést magát; s a legteljesebb élvezet érezni saját erőinknek és képességeinknek mennél teljesebb kifejtését. Mindnyájunknak meg van a képessége, hogy ezeket a kulturélvezeteket megérezzük, még a munkás is megérzi a természet szépségeit s egy szabadban eltöltött vasárnap délután után kipihenve, egészségesen s derült lélekkel tér vissza este otthonába. És mégis ma még csak halvány sejtelmek van az emberiségnek ezekről a kulturélvezetéről. Ennek is egyetlen oka az alkohol. A sajtókukac azt hiszi, hogy körülötte minden, az egész világ csak sajt. Így van az alkoholos ember is az élvezettel. Természetesen, mert mikor látnia kellene, körülbástyázza magát palackokkal s minden érzékszervét, melyeket

Vágóhídi szemle. Fernbach Károly főispán folyó hó 19-én dr. Kiss Dezső főispáni titkár, — Illy György törvényhatósági m. kir. állatorvos kíséretében, Listyevity Titusz városi főkapitány, valamint Popovits István városi főorvos kalauzolás mellett megtekintette a városi vágóhidat. A főispán a helyszínén a főkapitányt több az egészségügyi követelményeknek megfelelő intézkedésekre hívta fel, különösen kifogásolta a vágóhídi épület szűk helyiségeit és főként azt, hogy a vágással elfoglalt egyéneknek nincs öltöző-szobájuk és így a földre ledobott és vérrel összefecskendezett ruhadarabok a még párolgó hússal érintkezésbe jönnek. A levágandó állatok részére nincs meg a szükséges alom szalma. Kifogásolta, hogy a vágóhídra felügyelő szolgát a mézáros mesterek fizetik s így, mint azoknak alkalmazottja a tisztogatást nem a legnagyobbat pontossággal és lelkiismeretességgel teljesíti és így módon az esetleges egészségügyi követelmények be nem tartása iránt, a felügyelettel megbízott állatorvos nem teheti meg a szükséges lépéseket. Egyebekben mindent megfelelő rendben és tisztaságban talált, az észlelt hiányok pótlása iránt a város tanácsa utján a szükséges intézkedéseket megteszi.

A képviselői mentelmi jog köréből. A képviselőház gyakorlata már évtizedek óta rendkívül kitágította a képviselői mentelmi jogkörét. Mindenki tudja, hogy a mentelmi jog eleinte csak politikai zaklatás ellen védte a képviselőt, ma már védi sok egyéb ellen is; az írott mentelmi jog mellett valóságos mentelmi szokás jog fejlődött ki, amelyben eligazodni alig lehet. Baloghy Ernő országgyűlési képviselő a képviselői mentelmi jog köréből címmel most közzétette egy tanulmányát, melyben nagyon liberális fölfogással és ritka éles látással tárgyal néhány újabban fölmerült mentelmi jogi kérdést. Csak helyeselni lehet vizsgálódásának végeredményét, hogy a képviselőháznak új szabatos, világos és elvi jelentőségű deklarációkat kellene tennie a mentelmi jog-gyakorlatnak a tételes törvényekkel való összeegyeztetése céljából.

A zombori vasuti pályaudvar kibővítése ügyében holnap szerdán a városi törvényhatóság kiküldöttjei Hauke Imre polgármester, Szabó László főmérnök, Méri Ignác és Sztrilich Zsigmond városi bizottsági tagok, a kereskedelemügyi m. kir. miniszterium, a m. kir. államvasutak, a szegedi üzletvezetőség, a m. kir. vasuti és hajózási főfelügyelőség és a zombori vasuti osztálymérnökség kiküldöttjeivel fogják a bejárást megtartani. A fontos ügyről vezércikkünkben foglalkozunk.

Alapszabály jóváhagyás. A m. kir. belügyminiszter a Kábeli Olvasókör alap szabályait a bemutatási záradékkal ellátta.

nyitva kellene hagynia, bedugja s méreggel kábítja el. Ha elvonjuk az embereket az alkoholtól, akkor majd megérzik a kulturélvezeteket s akkor telik majd kulturélvezetekre is meg egyebre is, mint ahogy pl. Finnországban nincsen parasztház, melyben fürdő ne volna.

Szervezkedni kell olyan erős alapon, mint az ivó emberek. Inni társaságban lehet, csak az ivó legfőleg a esonoplyai tamburás iszik magában. Micsoda gunynak és nevetségnek teszi magát az ember, ha ilyen társaságban egy pohár vizet tesz maga elé. Rámennek és erőszakkal kényszerítik az ivásra Volt eset, hogy puskát szegeztek a mellének, aki nem akart inni

Az előadó ideérkezésekor egyébről sem hallott beszélni, mint az előző éjszakai és reggeli mulatságról. Így éledgelni, mikor a létért való küzdelem oly nagy, nem lehet, nem szabad, mert elpusztulunk. Ma egész más kort élünk, mint a hálópika korában. Egy jöttával sem csökkenthetjük erőnket. Ma egy mozdonyvezető kezéből mentésről nagyon sok függ, egész sereg ember élete. Ilyen közösség korában mindnyájan mozdonyvezetők vagyunk s ma

Gazdasági munkások és cselédek jutalmazása. A földművelésügyi m. kir. miniszter a vármegye területén négy gazdasági cselédet és négy gazdasági munkást, akik hosszabb időt töltöttek egy helyen és ezen idő alatt megbízhatóságuk, szorgalmuk, józanságuk, gazdájuk és munkaadójuk iránti hűségük által kitűntek társaik közül, de munkásságuk által is példánul szolgálhatnak — Fernbach Károly főispán előterjesztésére — 100—100 korona jutalomban részesítette és elismerő oklevéllel tüntette ki. A megjutalmazott munkások és cselédek a következők: Vajka Ferenc magyarkanizsai 51, Fernbach Vendel felsőroglati 40, Rozsa István alsódubokai 32, Held József szentfűlöpi 40, Bukovits József gombosi 35, Hemdt Konrad újverbázi 31, végül Szloboda Mihály péterréveai 30 éve szolgál illetve végez gazdasági munkát egy gazdánál.

A Bács-Bodrog vármegyei Irodalmi Társaság folyó hó 24-én vasárnap délután tartotta második fölolvásós gyűlését Zomborban, a városháza dísztermében. Vértesi Károly, az Irodalmi Társaság elnöke, ismert utirajz író tartott rendkívül érdekes fölolvást a világ egyik esodájáról: a Niagara-ról. A természet és fenséges jelenségének költői leírását nem ismertették. Lapunk „Csarnok“-rovatában egész terjedelmében közöljük, hogy okulva gyönyörködhesenek benne azok is, akik nem hallhatták. Az előadás menetében 24 vetített kép mutatotta be a Niagara vizesés megkapóbb részleteit. Az előadást mindvégig feszült figyelemmel s élvezettel hallgatta a közönség, mely a városháza nagytermét — frázis nélkül mondva — zsúfolásig megtöltötte. Az Irodalmi Társaság, mely Rákóczy emlékeztetének szentelt közgyűlésével kezdte meg nyilvános működését, ime kivívta a közönség széleskörű érdeklődését. Vértesi Károly előadása is ezt bizonyítja. Hiszünk, reméljük, hogy a felkeltett érdeklődést további működésével a társaság még csak fokozni fogja.

Requiem. A zombori kaszinó-egyesületi dalárda folyó hó 21-én délelőtt 9 órakor 25 évig volt elnöke Pribil Ernőnek halála évfordulója alkalmából a karmelita-rend templomában fényes istentiszteletet tartott. A repuiemen, amelyen a család és a megboldogultnak tisztelői és barátai nagyszámban vettek részt, a dalárda Mozart „Requiem“-jét énekelte.

Wosinszky Mór halála. Wosinszky Mór, szegszárdi apátplébános, a jeles archeologus, a napokban hirtelen elhunyt. A kiváló régiségbúvár, a Tolnavármegyei Régészeti Múzeum megalkotója, a Tolnavármegye története az őskortól a honfoglalásig c. s több más nagybecsű munka szerzője, tudományos

ügy mulatni, mint az elmult éjjel itt mulattak, lelkiösmeretlenség.

A részeg ember látása elriaszt az alkoholtól, a mértékletes ivó csábít az ivásra. Addig beszél a lelkünkre, míg engedünk s vele megyünk. De csábít, ha magában iszik is. A kigyógyult alkoholisták, ha elhalad egy ilyen magános ivó mellett, meg nem állja, hogy be ne térjen egy-két decire ő is.

Az alkoholizmus ellen nem lehet másképp védekezni, mint teljes absztinenciával. Szélső álláspont ez, az igaz, de szélső álláspont az alkoholizmus is. A alkoholt épügy nem lehet mértékkel bevenni, mint nem a pestis, vagy vagy a kolerabacillust vagy mint ahogy lopni sem szabad mértékkel. Nem szabad felednünk, hogy az alkohol, ha nekünk nem árt, megárt másoknak. Ha magunkért nem, le kell mondanunk arról a kis boroskáról mások kedvéért s kulturélvezeteket kell teremtenünk helyébe. Hogy lehet, bebizonyítja a világszerte mind nagyobb tért hódító Good-Templar rend.

Adja isten, hogy megalakuljon Zomborban is!

működése révén nem csak a Magyar Tudományos Akadémiának, hanem több külföldi tudós társaságnak is tagja volt. Részt vett, mint régész, a néhai gróf Zichy Jenő féle ázsiai expedícióban is. Néhány évvel ezelőtt a Múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelősége képviselőként Zomborban is járt, s a Bács-Bodrog vármegyei Történelmi Társulat múzeumának régészeti gyűjteményeiről nagy elismeréssel nyilatkozott. Elhunyt a tudományos világban nagy részvétet keltett.

Az Osztrák-Magyar Bank zombori mellékhelye. Az Osztrák-Magyar Bank igazgatósága a Bács-Bodrog Agrártakarékpenztárt a zombori bankmellékhelyi üzemvitelének átvételével megbízta. E megbízás folytán a Bács-Bodrog Agrártakarékpenztár a bankmellékhelyi üzemvitelét f. évi február hó 28-án megkezdi és az Osztrák-Magyar Banknál benyújtandó, a zombori vagy más bankpicacon fizetendő mindennemű váltok leszámítását, naponként a délelőtti üzleti órákban közvetíti és a leszámított váltók leszámítási értékét, ugyancsak a naponként a délelőtti üzleti órákban kiízetli.

Meghívó. A zombori Magyar Olvasókör választmánya által kiküldött vizalmi bizottság március hó 2-án szombaton este 9 órakor a kör helyiségeiben kabarettel és táncmulatsággal egybekötött háziestélyt rendez, melyre a kör igen tisztelt tagjai családjaikkal és vidéki vendégeikkel együtt ezuton tisztelettel meghívotnak.

Fölülfizetések a zombori felső kereskedelmi iskolának t. hó 16-án tartott jótékony célú hangversenye alkalmával: Fernbach Károly 12 kor., Szemző Gyula, Vojnits István, dr. Falcione Árpád, Szemző István 10—10 kor., Konyovits Jusztiáné 8 kor., Michailovits Kornél, Fernbach Antalné, Gräber Ferenc 6—6 kor., dr. Gombos Ignác, Mayer István, dr. Simonovits Radivoj, Szlavy Elemér, dr. Feles Adolf, Ratkó Zsigmond, Schlieszer Sándor, Sztrilich Zsigmond, Wamoscher Aron, Konyovits Dávid 5—5 kor., dr. Wollheimer József, özv. Wamoscher Gézané, özv. Vörös Istvánné, Grüner Samu, Weidinger S és Zs., Szondy Mátyás, dr. Eperjessy Béla, Schön Adolf 4—4 kor., Herczog Testvérek, dr. Janovich Miklós, özv. Husveth Istvánné, Spitzer Sándor, Bergmann Adolf, Baits Vitomir, dr. Duchon János, özv. Esztergamy Károlyné, Löwy Vilmos, Radicsévits Sándor, dr. Szabovlevits Dusán 3—3 kor., Harkay István, Sztojkovits Nenád és Társa, Horváth József, G., Mikosevits Kanut, Mihajlovits István, dr. Bruck Armin, dr. Strasser Lajos, Henneberg Sándor, Diener János, N. N., N. N., dr. Lallósevits János, dr. Nikolits György, dr. Bikár Nenád, dr. Grigorievits Emil, Polzovits Testvérek, Terzin Pál, Borgyosky Bozsidar, özv. Szumetz Imréné, Temunovich József, N. N., Meleher Ferencné, Gromilovits Andor, Aeczél Adolf, Miklósi Vilmos, Latinovits Szaniszló, dr. Alföldy Árpád, dr. Thurszky Zsiga, Gyurisits György, Martin Tivadar, Sterz Adolf, Holländer József, Teltsch Gáspár, özv. Spitzer Bernátné, Karakásevits Milivoj, dr. Gábor Izidor, Schäffer Hermann, Frey Imre, Weinfeld Mór, Robitsek Jakab, Singer Samu, Grosz Samu, Bikár P. Milutin, dr. Kabos Márton, Stvrteczky Ilonka, Predragovits Szilárd, Pávlovits Simon, dr. Sági Samu, dr. Mayer Nándor, Steiner János, N. N., N. N., Szilágyi Mór, Spitzer Róza, özv. Kekezevich Mátyásné, Export gözmalom, Habram Mariska, Méri Ignác, Frieberth Mihály, Lombos Alfréd, Janovich Gyula, dr. Huber József, Bidló Antal, Halm Ottó, Vukicsévits B. Pál, Józich Gyula, Petrovich Leontin, Stern József, Kobek Béla, Szabó József 2—2 kor., Bosnyák Ferenc, Krump Ferenc, Wenhardt Ferenc, Dankó Dezső, Fölkér József, May Mátyás, Lénárd József, Kunszent Miklós, Bikár Milán, Bukta Gábor, Kovács N., Lung Gábor, Pálly Dezső, Lyachovitch Ákos, Kaelbly István, Ugrý Mihály, Paresetich Mihályné, Sztolisits Márton, Denk Emilné, Nagy Zoltán, Dörfler Károly, N. N., Rákits Sándor, Közégi Károly, Weber Sándorné, Tuna Adolfné, Mátrai Zsigmond, Liebhardt János, Nebl Antal, Mandits P., Bogdán István, Stebler János, dr. Agyits János, Spanyol József, Fratricsevits János, Bikár Ilka, Spitzer Vilmos, Obláth Henrik, Pinkusz

Adolf, Spitzer J. B., Schön Dezső, Bondy Arnold, Földváry Mór, Hay Ignác, Gubitz György, N. N., Topálovits Koszta, Fehér István, dr. Veszelyovszky János, Engel Mór, Keszler Dezső, Stein Jakab, Pánits Koszta, Adler Adolf, Lugumerszky P. Szvetozár, Thész Gyula, Markovits György, Harmuth József, Metz József, Siskovits Illés, Bosnyák József, Szimendity Miklós, Klein Izidor, Groesics István Rothbauer Adolf, Klopfer Ármán, Berger Simon, Kaufmann Dávid, Butkovits Vince, Raisz Lajos, ifj. Cservenka Lajos, Matzitz Gusztáv, Rajtsich Endre, Kiss Lajosné, Balassa Szilveszterné, Baky Elekné, Mészáros Sándor, Günther Ferenc, dr. Moldován Lajos, Kányó Lajos, dr. Novák Elemér, dr. Gergurov Márk, N. N., Uriga Lajosné, Szabó Sándor, Zundánovits V. 1—1 kor., Dörfler Antal, Hoffmann István 80—80 fil., N. N., Eifele György, özv. Tücherer Ferencné Hay Sándorné 60—60 fil., Wagner Albert, Rónai Ignácné, Gräber Istvánné, Tomcsányi Aladár, Uriga Lajos 50—50 fil., dr. Berkes Zsigmond, Lukács Ferenc, Gresits Vászó, Paresetits János, Schlieszer Miklós, N. N., Mencez Máttyás 40—00 fil., N. N. 30 fil., N. N. 20 fil., N. N. 10 fil. Összesen 430 kor. 90 fil. — A nagylelkű adakozóknak ez uton mond hálás köszönetet az intézet igazgatósága. A hangverseny tiszta jövedelme kerek számban 500 korona, mely felerészben az intézeti Rákóczi alapot, felerészben pedig az iskolai tanulmányut alapot növeli.

CSARNOK.

Niagara.

Irta és a Bács-Bodrog Megyei Irodalom Társaság második felolvasó ülésén előadta **Vértési Károly**.

Van-e, ki erről az ezüstködös, habosan torló vízvesésről, a víztömegeknek zuhanásáról ne hallott volna? Van-e, ki az örök, felséges természetben ezt a világhíres, nagyszerű természeti jelenséget nem ismeri híréből?

Nem a Mississippnek, Amazonnak, La Platának, Nilusnak, hanem ennek az aránylag kis folyónak a híre száll legtovábbra, száll az esése miatt. A földteke minden zugában, ahol művelt emberek laknak, róla hallanak, közszájon forog az elnevezése.

Buffaloból egy óra alatt érünk Niagara Falls városába. Ma, 20,000 lakosa dacára is, még csak városka az amerikai fogalmak szerint, de olyan gyorsan nő, amint az amerikai városok szoktak nagyobbodni, mikor kedvező a talaj, kifejlődésükhöz. Maholnap nagyváros lesz ez is. Nem csoda. A föld összes népségének fiai, az amerikai turisták, találkoztat adván egymásnak az ezüstsztinű haboknál, melyeknek mása nincs, 70,000 ember keresi fel évenként a Niagara-vizesést, melynek az erőtlökéjét újabb időben gyárilag kihasználni igyekeznek s így az idegenek pénzén élő városból egy nagy gyárváros lesz a vizek mellett. Turista és munkásember tapodja már most is a város utcáit, különösen este, mikor elnyugszik a munka, mindenki éldelni iparkodik a levegőt, melyet állandó mozgásban tart, folytonosan rezegtet a nagy kiterjedésű hatalmas vizesés. A partok lombja is segít hozzá, hogy felkeressék ezt a helyet, szép zugot, azok is, akiknek rövidül a lélegzetük, tereli szabadba a testi bajuk.

Niagara Falls gyárváros lesz, mondtam újfent. Jelszó most, az anyagiság korában, egy csomó üzleti társaságban, Amerikában, a Niagara erejének kizsákmányolása, hámba fogása. Már is elvontak a hullámok erejéből 400,000-nyi, sőt már több lóerőt.¹⁾ Az óránként alászakadó egy millió tonnányi vízből 25,000 tonna vizerőt felhasználtak már gépek hajtására. A számadatok kis időről kis időre változnak, nagyobbodnak, mert a vállalkozók

¹⁾ Egy lóerő nyolc embernek felel meg.

kérvény után kérvényt adnak be bizonyos számú lóerő felhasználásáért, turbinák működésére. Tudjuk, hogy ezek villaméroket gyűjtene, messze vezethetők el, a gyárak gépeit mozgatják, a városok kivilágítását eszközlik. Nem a vizesésnél, két kilométerrel felette, csatornán vezetik a vizet egy alagutban, terelik oda, ahol mozgató ereje, gyárak táplálására kell villanyvilágításhoz, villamos kocsik hajtásához, papírgyártáshoz, egyébhez.

Az erő pénzt ér és az emberek szeretnek mindent dollárrá váltani. Villamtermesztést rendeznek be, ahol csak lehet. Berendeztek a Niagaránál egy olyan pékműhelyt is, melyből az emberi kéz tevékenysége ki van zárva, az őrléstől a sütésig minden géppel megy. A fehérbe öltözött munkások és munkásnők dolog előtt a gyár fürdőjébe mennek.

A canadai oldalon is alaguton vezetik el a vizet. Magában a Niagara-folyóban, egy szigeten papírmalom terpeszkedik, sérti a szemet, elzárja a kilátást. Ugy szokott az lenni, mikor az állambirtok átmegegyeseknek a kezébe. A Niagara körüli őserdővel is úgy volt, eltűnt. Tartani lehet attól, hogy a sokszoros érvágással a kapzsi emberkéz mérész, életképességre valló vállalkozással ellopkodja lassanként majd a szemeknek azt a gyönyörűségét, léleknek az emelkedését, melyet a felséges vizesés képe nyújt. Vajha ne lenne az soha a multnak meséje! Svéd- és Norvégországot máris a jövő iparállamainak nevezik, mert a sok vizesés hajtóereje nagyon alkalmas villamoserő fejlesztésére, ipartelepek üzembelen tartására. De egyelőre, a niagarai villamos erőforráson ne aggódjunk, mert 17 millió lóerőre számítják a zuhatag hajtóerejét. Én megmérhetetlen természeti erőnek mondanám.

Régi időben kirándulással, vadászat közben közelítették meg a Niagara esését és csendben, hetven kilométernyi távolságban hallották már annak dörejes zugását, a fület földre, kösziklára tapasztva még messzebről. A sziklamederbe lerakódó víz hangja télenyáron ugyanaz, a víztömeg is ugyanaz, mely volt, marad. Most zakatoló vonat hozza, mondjuk ezrével szállítja ide a turistákat, tehát csak akkor halljuk a viznek döngését, mikor közelébe jutottunk. A vizek mennydörgésének — habár helytelenül — akarom én is nevezni, mert ez felel meg legjobban az írókéz indián nájegere elnevezésnek.

Mikor a mondott szóhoz eljutok, érzem tollamnak az erőtlenségét, mert látom, hogy a festőművész ecsetkezelése is felmondta a szolgálatot, mikor ezt a felségesen szép vizesést akarta vászonra tenni. Nehéz valóban a szép látványt a maga nagyszerűségében lerajzolni. Láttam ezt a new-yorki képtárban, Buffaloban is néhány helyen, képeken.

Habár itt vagyok közvetlen a vizesoda közelében, kitérőt, egy földrajzi kerület tesztek mégis, hogy azután ihlettel és áhitattal jöjjenek vissza.

(Folyt. köv.)

Közgazdaság.

A gyümölcsfa magvak veteményezéséről.

Amig az erdei vagy más diszfa és cserje féleket a magvetésen kívül lehet más módon is szaporítani, addig a gyümölcsfákat legjobb csakis magvetés útján szaporítani annál is inkább, mert ez a szaporítási mód a legtermészetesebb, általa a legsikeresebb eredményeket lehet elérni.

Jólehet, hogy vannak esetek, amikor némely gyümölcsneműeket, p. o. szilvát, mogyorót sarjukról is szoktak szaporítani, de még ezeket is inkább jobb magvetés útján szaporítani, mert be van bizonyítva, hogy a magról kelt fa-féle mindig tökéletesebb a fejlődésben, s tartós, hosszabb életű jó termőfa válik belőle.

Azonban a gyümölcsfa magvak vetésénél nemcsak az a cél, hogy jó, életerős, tartós fa nevelődjék, hanem az is, hogy a szaporodás egyszerre tömegesebb legyen, mely időnyereség céljából is előnyösebb a beojtványról vagy sarjakról való szaporításnál; minthogy pedig nem minden gyümölcsféléseleg tartja meg eredeti jellegét magvetés útján szaporításnál, annak a célja az is, hogy magról alanyok neveltesenek, amelyre idejében nemes fajták oltassanak. Minden magvetésre első s legfontosabb kelléke az, hogy a mag ép, egészséges, érett és csiraképes legyen, a természet rendje szerint minden gyümölcsfa mag őszkor szokott megérni s úgy annak vetését őszkor kellene megejteni; de gyakorlati szempontból nem mindig előnyös az őszi vetés.

Legtöbb magféléselegnek, hogy az jól megérjen — bizonyos ideig — leszedve, kellő helyre téve kell feküdni, hogy kissé megszáradván után érjen, ez több időt vesz igénybe, úgy hogy sokszor már ebből a szempontból sem lehetséges az őszi vetést megejteni. És aztán a tapasztalás azt is mutatja, hogy késő őszkor vetett mag sohasem kél ki oly jó eredménnyel, mint azt várni lehetne, főképpen a lágymagu gyümölcsféléknél, mert a talajnak ninesen meg a kellő hőmérséklete őszkor s az időjárás is oly ingatag, hogy a csirázás és a esemeték növekedése bizonytalan, kétes.

Mint minden növénynél, úgy a gyümölcsfa magvaknál is, hogy azok jól keljenek ki, kellő melege és nedvességre van szükség, ami tavaszkor inkább várható, miért is az olyan magféléket, amelyek könnyebben kelnek, mint p. o. alma, körte, mandula, dió mindig jobb tavaszkor veteményezni, a keményebb héjju s általában nehezen kelő magvakat lehet őszkor is elveteményezni, de csak azért, hogy héjju a tél folyamán megpuhuljon, meghasadozzon, hogy úgy annak tavaszi kelése könnyebbé váljon.

Minthogy azonban igen sokszor előfordul, hogy az őszkor elvetett magvak a tél folyamán az egerek pusztításának esnek áldozatul s az ellenük való védekezés vajmi keveset ér — célirányosabbnak mutatkozik a magvakat a tél folyamára pincébe, kamarába vagy más hasonló fagymentes helyen kissé nyirkos homok közé rétegezni. A rétegezett mag nem veszíti el csirázó képességét, nem penészedik meg, nem esik áldozatul az egerek pusztításának és tavaszra kellőleg előcsirázva, kellő időben vetve igen jó eredménnyel szokott kikelni. A kellő időben való vetés alatt azt kell érteni, hogy: nem szabad a magot mindjárt az első szép tavaszi napon veteményezni, nem szabad elsielni a dolgot, hanem be kell várni az állandó jó időt, amely nemcsak a mag kikelését, de a kikelt apró plánták fejlődését is biztosítja.

Végül a tapasztalás azt bizonyítja, hogy a magvakat sorokba, barázdába a legjobb vetni, mert csak így lehet a vetést egyenletesen ejteni, csak így lehet a kikelt plántákat kellőleg ápolni és csakis a barázdásan kelt esemetéket lehet őszkor minden baj és hiba nélkül kiszedni a talajból, hogy gyökereik meg ne sérüljön.

Csérer Gyula.

Művészet — Irodalom.

A „Vasárnapi Ujság“ február 24-iki száma 41 képet közöl. Ezek közt van gróf Batthyány Lajos, a vértanu arcképe (születésének századik évfordulója alkalmából), egy bájos sorozat az idei farsang béli szépségeiből, egy másik a Balaton jegére tett kirándulásról. Longtellow, a híres amerikai költő születésének százados fordulóját cikk, képek s egyik leghíresebb költeményének Radó Antal tollából származó fordítása ünnepli. Arckép és nekrológ mutatja be a most elhunyt Caruceit is. Szép-irodalmi közlemények még: Lévy József meleg hangulatu verse, Mikszáth Kálmán mind élvezetesebbé fejlődő regénye, Pekár Gyula eredeti s Wharton Edith angolból fordított regénye, Nagy Endre elbeszélése. A szám tartalmát kiegészítik a tárcacikk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet. Közintézetek s egyletek. Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. — A „Vasárnapi Ujság“ előzetési ára egy negyedévre 4 korona, a „Világkrónika“-val együtt 4 kor. 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalában (Budapest IV. ker., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap“ a legolcsóbb ujság a magyar nép számára. félévre 2 kor. 40 fillér.

Szerkesztői üzenetek.

Többeknek. Örvendünk az előadás nyomán közölt cikk ilyen hatását és ha föl-tett szándékukban állhatatosak, rövid idő, sőt egy pár nap alatt meg lehet alapítani Zomborban is a Good Templar páholyt. Biztos tudomásunk van róla, hogy ez irányban a mozgalom már megindult. Kísérjék figyelemmel. A kibocsátott taggyűjtő iven bárki is feliratkozhatik. A budapesti nagy páholy fel-avatja a helybeli páholyt, mihelyt tizen je-lentkeznek good templar nek.

HIRDETÉSEK.**Eladó.**

A bajai-ut 23. szám alatt levő házam szabadkézből örökáron

eladó.

Venni szándékozók meg-tekintethetik d. e. 11—12-ig.

2—1

Szedressyné.**Legfinomabb**

teáskanna védjeggyel ellátott

teakeverék

kapható: *—22

Weidinger S. és Zs.
és **Veszelinovits Péter** irak
kereskedéseiben **Zomborban.**

Özv. Pock Lászlóné

üveg- és porcellánkereskedésében

ZOMBORBAN

egy tanonc felvétetik.

Pályázati hirdetmény.

Az új- és óverbászi mezőgazdák egylete 1400 korona kezdő fizetéssel és az évi tiszta nyereség után járó jutalékkal könyvelői állásra pályázatot hirdet.

Pályázni szándékozótól megkiván-tatik, hogy mérlegképes könyvelők le-gyenek és megkivánatják a magyar és német levelezésben való teljes jártasság. Biztosítási szakmában jártasak előny-ben részesülnek.

A sajátkezűleg irt magyar és né-met folyamodvány **1907. március hó 10-ig** a bizonyítvány melléklésével az „új- és óverbászi mezőgazdák egylete“ Ujverbász címre küldendő.

2—2

Az igazgatóság.

6754/906. szám.

Hirdetmény.

Szilbács község 600 korona fize-téssel és 400 korona állami kiegészi-téssel javadalmazott irnoki állása ez év **julius hó 1-ig** ideiglenesen üre-sedésbe jöven, felhivom pályázni óhaj-tókat, hogy felszerelt kérvényeiket köz-vetlenül Szilbács község elöljáróságának küldjék meg.

Palánkán, 1907. február hó 15-én.

2—2

Payerle,
szolgabíró.

741. sz. kig. 1907.

Pályázati hirdetmény

Bács-Bodrog vármegye titeli járá-sához tartozó Tündéres községében üre-sedésben levő irnok-végrehajtói állásra pályázatot hirdetek s felhivom mind-azokat, kik ezen állást elnyerni óhaj-tják, hogy szabályszerűen felszerelt kér-vényüket hozzám **f. évi március hó 11-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

Az állás évi javadalmazása 720 korona készpénz.

Titelen, 1907. február hó 17-én.

2—2

Szemző János,

főszolgabíró.

1167. szám.

kig. 1907.

Pályázati hirdetmény.

A járásombeli Csurog községben ujonnan szervezett 2 községi adóvégre-hajtói állásra pályázatot hirdetek.

Ezen állások javadalmazását havi előleges részletekben fizetendő 600—600 korona képezi.

Felhivom a pályázni szándékozót, hogy szabályszerűen felszerelt kér-vényüket hozzám **f. évi március hó 15-éig** bezárólag nyujtsák be.

Zsablyán, 1907. február hó 23-án.

2—1

Nikolits Izidor,

főszolgabíró.

Ház elárverezés.

Zombor legszebb helyén Bajai-út 17. sz. ház, folyó évi március hó 4-én délután 3 óra-kor a telekkönyvi ható-ság árverési helyiségé-ben 4521 korona kikiál-tási áron alul is el fog árvereztetni.

88/kig. 1907.

Pályázati hirdetmény.

Pacsér községben lemondás folytán üresedésbe jött községi szülésznői ál-lásnak betöltése céljából pályázatot hirdetek.

1. Ezen állás javadalmazása a köz-ségi pénztárból havi előleges részletek-ben 60 kor.

2. Szülészetnél közreműködésért látogatás címén 4 kor.

3. Szegényeket ingyen tartozik se-gélyben részesíteni.

Felhivatnak a pályázni szándéko-zók, hogy szabályszerűen okmányolt pályázati kérvényeiket hozzám **f. évi március hó 20-ik napjáig** annyival inkább nyujtsák be, mivel a később érkezők figyelembe nem vé-tetnek.

Választási határnap utólag fog kitűzetni.

Topolya, 1907. február 17.

2—1

Császár,
főszolgabíró.**Eladó fenyőfák.**

Több száz darab jó gyö-kerű és különböző magas-ságu fenyőfa tavaszi ülte-tésre **eladó.** — Bővebb felvilágosítást nyujt és elő-jegyzéseket elfogad

Csérer Gyula

városi kertész Zombor.

1156/kig. 1907.

Pályázati hirdetmény.

Órszállás községben lemondás folytán üresedésbe jött és évi 800 kor. fizetéssel javadalmazott irnoki állásra pályázatot hirdetek.

Felhivom pályázni óhajtókat, hogy kellőleg felszerelt okmányaikat hozzám legkésőbb **f. évi március hó 15-éig** nyujtsák be.

Zombor 1907. évi február hó 21.

Főszolgabíró szabadságon:

Müller Béla,

tb. főszolgabíró.

Hirdetmény.

Vb. Korona Gőzmalom

részvénytársaság felszámolás alatt zombori cég csődügyében alulírott tömeggondnok ezennel közli, hogy:

1. a tömeghez tartozó és a zombori 212. számú betétben felvett 27. ö. i. számú ház, mely áll 6 szoba, fürdőszoba, konyha, éléskamra, padlás, pince és egyéb mellékhelyiségből, 1907. május hó 1-ére felmondásig bérbe adandó;

2. a tömeghez tartozó 19. ö. i. sz. ház, mely áll 1 ló- és 1 tehénistálló, magtár, szoba, konyha és kamrából, 1907. évi május hó 1-től felmondásig bérbe adandó;

3. a tömeghez tartozó és a zombori 212. számú betétben felvett 25. ö. i. számú ház, amely áll 3 szoba, konyha, padlás, pince és fűkamrából, 1907. évi május 1-ére felmondásig bérbe adandó;

4. ugyancsak a tömeghez tartozó a fentemlített tlvben felvett és a fenti házak mellett fekvő, a telekkönyv szerint 2016 □ öl területű szőlő, kert és gyümölcsös azonnal egy gazdasági évre hasznóbérbe adandó.

Ezen ingatlanok szóbeli árverés útján fognak a legtöbbet ígérőnek bérbe illetve hasznóbérbe kiadni. Az árverés eredményéhez képest a bérlet és illetve hasznóbérletről írásbeli szerződés fog készíttetni. A legtöbbet ígérő tartozik az ígért bér, illetve hasznóbér 10%-át nyomban bánatpénzképp megfizetni, a mely a bér, illetve hasznóbér utolsó részletébe fog beszámíttatni. A bér évnegyedenként előre fizetendő. A bérlet a városi lakbér szabályzat szerint felmondható. A hasznóbér fél évenként előre fizetendő.

Az árverés, mindezen ingatlanokra külön-külön, **1907. évi március hó 8-án délután 4 órakor** fog megtartatni dr. Guttmann Zsigmond ügyvéd, ideigl. csődválasztmányi tag ur ügyvédi irodájában. Felhivatnak ennél fogva a bérelni és hasznóbérelni szándékozók, hogy a mondott napon és helyen az árverésen résztvenni sziveskedjenek.

Zombor, 1907. február hó 15-én.

Dr. Lalossevits János,
csődtömeggondnok.

3-3

Keresek

egy a jegyzői teendőkben jártas egyént 800 korona fizetés, szabadlakás és 200—300 korona mellékjövedelemmel. — Cim a kiadóhivatalban.

2-2

SZTANISICSI TAKARÉKPÉNZTÁR ŐRSZÁLLÁS.

A Sztanisicsi Takarékpénztár **jelzálogkölcsonei után** a mai naptól kezdve a feltételeket a következőkben állapította meg:

13 éves kölcsön évi annuitása	11.—⁰/₀
15 " " " "	9.80⁰/₀
20 " " " "	8.30⁰/₀
25 " " " "	7.40⁰/₀
30 " " " "	6.80⁰/₀
40 " " " "	6.15⁰/₀
50 " " " "	5.80⁰/₀

mely évi járulékokban a kamatokon kívül a tőketörlesztési hányad is bennefoglaltatik.

Kamatkozó kölcsönök is engedélyeztetnek egyenletes évi törlesztés mellett 5—20 évi időtartamra 5¹/₄—5¹/₂% kamat mellett.

A leszámolási árfolyam a mindenkori pénzvizonyokhoz mérten a legkedvezőbbben állapíttatik meg.

Felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál s levélbeli kérésre azonnal válaszol

Őrszállás, 1907. január 15-én.

3-3

a Sztanisicsi Takarékpénztár.

Irnok kerestetik.

Csonoplya községénél egy a jegyzői teendőkben jártas egyén 800 korona fizetéssel azonnal felvétetik.

Bővebbet okmányaik be-
küldése mellett a községi
jegyzőnél.

3-2

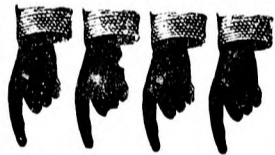
Hirdetmény.

Négy drb magyar fajta **tenyész bikát** óhajtván beszerezni, eladni szándékozók ebbeli ajánlataik megtételére felkéretnek.

Bácsföldvár, 1907. február 18-án.

Elöljáróság.

2-2

HIRDETÉSEK

FELVÉTETNEK

LAPUNK

KIADO-

HIVATALÁBAN.

AGRARIA

MAGYAR GÉPFORGALMI R. TÁRS.

Benzinmotorok

Benzincséplők

Malomberendezések stb.

**Kérjen minden gazda
árjegyzéket**

Levélcim:

„AGRARIA” Budapest, Váci-ut 2.

A magyar királyi államvasutak téli menetrendje.

ÉRVÉNYES 1906. ÉVI OKTÓBER HÓ 1-ÉTŐL.

Oda		Budapest—Zimony—Belgrád.										Vissza	
gyorsv.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.			szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	tv. sz. sz.	gyorsv.
7.00	7.15		1.55	3.20	10.10	ind.	BUDAPEST k. p. u.	érk.	5.45	9.50	1.00	6.55	10.00
10.15	12.37		6.15	6.36	4.22	érk.	SZABADKA	ind.	11.50	5.05	9.51	1.52	6.37
10.30	1.27	4.15		6.48	5.30	ind.	SZABADKA	érk.	10.58	7.23	9.39	1.26	9.08
	1.56	4.43		7.10	6.02		Csantavér		10.26	6.53		12.58	8.18
11.05	2.22	5.09		7.25	6.27		Bács-Topolya		10.02	6.31	9.07	12.33	7.31
11.28	2.47	5.36		7.42	7.05		Hegyes-Feketehegy		9.31	6.02		12.04	5.37
11.37	3.07	5.55		7.55	7.27		Verbász		9.06	5.37	8.39	11.45	5.21
11.51	3.27	6.17			7.46		O-Kér		8.41	5.13		11.19	5.04
12.03	3.43	6.34			8.13		Kiszács		8.21	4.54		11.03	4.49
12.20	4.03	6.55		8.37	8.34	érk.	UJVIDÉK	ind.	7.46	4.30	7.56	10.42	4.29

Oda		Szeged-Rókus—Szabadka—Dálya										Vissza				
szem. v.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	tv. sz. sz.	sz. v.			szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.	sz. v.	sz. v.	
3.05	7.48	11.30		4.55	6.30	8.15	ind.	SZEGED-ROK.	érk.	7.06		10.54	2.52	7.53	12.12	
3.22	8.04	11.46		5.11	6.57	8.33		Rószke		6.51		10.40	2.38	7.39	11.57	
3.36	8.18	12.00		5.26	7.28	8.49		HORGOS		6.38		10.28	2.25	7.27	11.44	
3.50	8.31	12.13		5.39	7.51	9.04		Királyhalom		6.25		10.16	2.09	7.16	11.31	
4.05	8.44	12.28		5.52	8.12	9.25		Palió		6.13		10.05	1.58	7.05	11.18	
4.17	8.55	12.40		6.03	8.31	9.38	érk.	SZABADKA	ind.	6.00		9.54	1.47	6.55	11.05	
5.00	10.25	2.02	6.50	7.00			ind.	SZABADKA	érk.	6.50			1.00	5.58	10.35	
5.25	10.50	2.26		7.30				Tavankut		6.17			12.38	5.34	10.09	
5.45	11.13	2.46	7.19	7.56				Bajmok		5.53		8.54	12.21	5.17	9.51	
6.16	11.45	3.17	7.41	8.32				Nemes-Militics		5.02		8.28	11.45	4.41	9.10	
6.30	11.59	3.31	7.53	8.50				érk.	ZOMBOR	ind.	4.40		8.16	11.30	4.25	8.51
7.20	12.26	4.00	8.13					Prigl.-Szent-Iván				7.50	10.55	4.00	8.14	
7.37	12.39	4.13	8.23					Szóna				7.38	10.37	3.46	7.53	
7.49	12.50	4.24	8.33					érk.	GOMBOS	ind.			7.27	10.25	3.34	7.40
9.18		5.25	9.30					ind.	ERDŐD	érk.			6.36	9.17		6.03
9.30		5.37	9.40					érk.	DÁLYA	ind.			6.25	9.05		5.50

Oda		Kiskun-Halas—Bácsalmás—Rigyica										Vissza	
v. v.	v. v.	v. v.			v. v.	v. v.	v. v.			v. v.	v. v.		
3.50	11.50	6.00	ind.	KIS-KUN-HALAS	érk.	5.44	2.27	10.24					
4.03	12.03	6.13		Kopolya		5.32	2.14	10.11					
4.20	12.20	6.29		Fehértó		5.16	1.57	9.54					
4.37	12.36	6.45		Terézhalom		5.00	1.40	9.37					
4.58	1.08	7.03		Jankovác		4.48	1.27	9.24					
5.25	1.42	7.23		Mélykut		4.20	1.21	8.15					
5.48	2.05	7.44		Rudics		4.00	1.21	8.04					
5.56	2.13	7.52	érk.	BÁCSALMÁS	ind.	3.51	12.00	8.04					
6.16	2.49	8.14	ind.		érk.	3.41	11.21	7.29					
6.36	3.09	8.29		Madarász puszta		3.26	11.01	7.09					
6.49	3.27	8.37		Bácsmadaras		3.18	10.51	6.59					
6.57	3.35	8.44		Sanac puszta		3.11	10.34	6.42					
7.17	4.00	8.53		Katymár		3.00	10.21	6.29					
7.29	4.12	9.03		Legyen puszta		2.49	9.58	6.08					
7.45	4.28	9.16	érk.	RIGYICA	ind.	2.35	9.40	5.50					

Oda		Baja—Ujvidék										Vissza	
v. v.	v. v.	v. v.			v. v.	v. v.	v. v.			v. v.	v. v.		
4.00	7.22	1.15	ind.	BAJA	érk.	8.53	3.23	6.50					
4.11	7.32	1.25		Baja-szállásváros		8.46	3.15	6.42					
4.25	7.45	1.38		Vaskut		8.31	2.59	6.26					
4.51	8.10	2.01		Gara		8.10	2.37	6.00					
5.09	8.26	2.16		Rigyica		7.55	2.17	5.35					
5.37	8.54	2.39		Sztanisics		7.38	1.57	5.12					
5.56	9.12	2.56		Gákova		7.14	1.28	4.40					
6.15	9.31	3.14		Nenadics		6.55	1.08	4.16					
6.25	9.41	3.23	érk.	ZOMBOR (étk.)	ind.	6.45	12.57	4.05					
2.25	6.51	3.51	ind.		érk.	6.10	11.20						7.00
2.31	6.57	3.57		Zombor-vásártér		6.03	11.13						6.52
2.41	7.07	4.07		Fernbach-szállás		5.54	11.04						6.41
2.50	7.16	4.16		Zsárkovác		5.46	10.56						6.32
3.06	7.30	4.30		Ó-Sztrapár		5.32	10.42						6.15
3.35	7.49	4.49		Bresztovác		5.16	10.28						5.51
4.05	8.10	5.12		Hódságh		4.48	10.02						5.21
4.46	8.35	5.37		Parabuty		4.29	9.45						4.43
5.00	8.49	5.51		Paraga		4.08	9.25						4.10
5.40	9.16	6.09	ind.	GAJDOBRA	érk.	3.26	9.07	3.21					3.21
5.54	9.30	6.23		Bulkesz		3.12	8.55	3.06					3.06
6	9.45	6.38		Petrovác-Glozsán		3.01	8.44	2.49					2.49
50	10.10	7.03		Futtak		2.32	8.16	2.10					2.10
7.13	10.31	7.25	érk.	UJVIDÉK	ind.	2.07	7.51	1.30					1.30

Oda		Ó-Becse—Ujvidék										Vissza	
sz. v.	v. v.	sz. v.			sz. v.	v. v.	sz. v.			sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.
4.50	9.45	4.20	ind.	O-BECSE	érk.	6.56	12.43	7.31					
5.12	10.11	4.42		Bács-Földvár		6.35	12.20	7.10					
5.34	10.31	5.02		Csurogh		6.19	11.53	6.53					
5.54	11.02	5.22		Zsablya		5.55	11.19	6.26					
6.09	11.18	5.39		Goszpodince		5.29	10.46	6.11					
6.32	11.45	6.02		Temerin		5.13	10.28	5.55					
6.41	11.54	6.11		Járek		4.57	9.59	5.37					
6.54	12.09	6.24	érk.	VASKAPU	ind.	4.43	9.43	5.23					
7.01	12.13	6.25	ind.	VASKAPU	érk.	4.42	9.42	5.22					
7.25	12.40	6.49	érk.	UJVIDÉK	ind.	4.17	9.15	5.00					

Oda		Szabadka—Ó-Becse										Vissza	
v. v.	sz. v.	v. v.			v. v.	sz. v.			v. v.	sz. v.			
4.40	1.32	ind.	SZABADKA	érk.	8.34	5.15							
5.08	2.00		Békova		8.07	4.48							
6.19	3.21	érk.	ZENTA	ind.	6.40	3.30							
7.47	5.27		Ada		5.26	2.19							
8.10	5.42		Mohol		5.05	2.02							
8.30	6.02		Bács-Petrovosszelló		4.39	1.37							
8.56	6.28	érk.	O-BECSE	ind.	4.10	1.10							

Oda		Zombor—Ó-Becse										Vissza	
v. v.	sz. v.	v. v.			v. v.	sz. v.			v. v.	sz. v.			
8.30	4.35	ind.	Zombor	érk.	7.45	8.04							
8.47	4.50		Bikárszállás		7.31	7.48							
9.08	5.08		Csonoplya		7.15	7.30							
9.27	5.23		Kerény		7.02	7.13							
9.42	5.36		Báranyjárás		6.49	6.56							
10.00	5.51		Ujzivác		6.34	6.39							
10.27	6.08		Oszivác		6.24	6.26							
11.01	6.28		Cservenka		5.57	5.44							
11.37	6.51		Kula		5.36	5.11							
12.23	7.28		Verbász		5.08	4.30							
12.34	7.38		Óverbász		4.45								